

[Finansministeren]

arbejdsbesparelser i den kommunale sektor. Det fremgår ikke af det foreliggende forslag.

Derudover skal jeg svare hr. Svend Erik Hovmand på spørgsmålet om dette med cirkulærerne. Nu havde hr. Svend Erik Hovmand fået det ændret til vejledende cirkulærer, vejledende normer. Ja vel, men netop det vejledende er jo udtryk for, at der her er adgang for kommunerne til at bruge deres lokale selvbestemmelsesret, hvis de vil.

Derudover må jeg sige, at det ikke nytter, at hr. Svend Erik Hovmand bruger cirkulæreprogrammet – det har jeg selv oversendt til finansudvalget, så det er jeg velbekendt med – som argumentation for, at der skulle udgå en strøm af standarder og normer fra statslig side. Denne cirkulæreoversigt er jo et udtryk for en række beslutninger truffet her i folketinget, og i den udstrækning der vedtages love her i folketinget, der også indeholder konsekvenser for kommunerne, eksempelvis arbejdsmiljølovgivningen, som hr. Svend Erik Hovmand henviste til, er det klart, at der udsendes cirkulærer herom.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg i anledning af finansministerens sidste bemærkninger sige, at vi kan kalde det en strøm eller ikke en strøm, men det er i hvert fald en merudgift for kommunerne på omkring 300 mill. kr., vi her taler om, ifølge ministerens eget notat, og det er samtidig en merudgift, der overstiger den 2 pct.s ramme, som er aftalt med kommunerne. Hvis ministeren er i tvivl om det, kan han spørge sin partifælle, formanden for Kommunernes Landsforening, som for få dage siden sagde, at de nu havde fået pålagt så mange flere opgaver, at de ikke var i stand til at opfylde 2 pct.s rammen.

Må jeg endelig sige følgende til hr. Dræbye: ja, det kan da godt være, at hr. Dræbye kan gøre sig morsom ved at sige, at nogle kommuner ønsker frit at vælge en højere standard end den vejledning, der er givet af staten. Jeg vil gerne sige til hr. Dræbye – og jeg tror også, han vil kunne få vejledning ved at spørge nogle af sine partikolleger, der sidder i kommunalbestyrelser rundt omkring – at i hvert fald hans parti og hans medlemmer af kommunalbestyrelser gør, hvad de kan de steder, hvor jeg kender dem, for at overholde

de aftaler, man har indgået. Uanset at man på enkelte sektorområder har ønsker om et højere niveau, har man til gengæld på andre ønsker om et lavere niveau end det, staten foreskriver, og resultatet bliver de aller fleste steder, at man overholder det, man har aftalt om vækstrammen.

Til gengæld må man altså desværre sige til regeringen, at den ikke lever op til denne aftale; ifølge Kommunernes Landsforenings formand er man nu langt ud over den aftale, som er indgået.

Bertel Haarder (V):

For det første er der forskellige måder, hvorpå man kan udmønte lovene. Man kan gøre det mere bureaukratisk, og man kan gøre det mindre bureaukratisk. Vi har en arbejdsminister, som i hvert fald har skabt den maksimale grad af bureaukrati i forbindelse med arbejdsmiljøloven, så stort et bureaukrati, at jeg tror, den lov ikke får lov at eksistere uændret i de kommende år. Vi har regler om sikkerhedskurser, 11 timers regler osv. På det sidste punkt har vi takket være et initiativ fra venstre fået en lille knast hugget af, når det gælder folkeskolen, men hvem var modstander af det? Det var finansministeren og hans parti.

Så vil jeg i øvrigt sige, at hver eneste gang der står en sætning om noget, venstre vil have lavet om i dette og det næstfølgende forslag, skal det selvfølgelig forstås på den måde, at hvis det strider mod gældende lovgivning, er det vores hensigt at ændre loven; det synes jeg er ret elementært. Hvis finansministeren tænker over det og altså lader være med at betragte gældende lov som en given størrelse, må han indrømme, at der er milliardbesparelser at hente i dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-

[Formanden]

tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1984.

[Af Bertel Haarder (V) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 29. Fremsat 23/10 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning af venstre er stort set en genfremsættelse af et forslag, vi drøftede her i tinget i foråret. Jeg fremførte under debatten i foråret en række synspunkter til forslaget, og dem finder jeg ikke anledning til at ændre.

Venstres forslag til folketingsbeslutning vedrører udarbejdelsen af finanslovsforslagene for 1982 og 1983. Ifølge forslaget opfordres regeringen til at udarbejde finanslovsforslaget for 1982 inden for visse udgiftsrammer. Disse udgiftsrammer er fastsat som drastiske nedskæringer i statens udgiftsniveau med mindst 11 pct. i 1984. Besparelserne har i stor udstrækning karakter af rammenedskæringer, uden at det præcist er angivet, hvilke samfundsgrupper og hvilke institutioner der skal rammes, eller hvilke love der skal ændres.

Det kan vel ikke overraske venstre, at regeringen ikke har til hensigt at udarbejde finanslovsforslaget for 1982 på grundlag af venstres spareplan. Regeringen har endnu ikke tilrettelagt den detaljerede udgiftspolitik for 1982. Gennemførelsen af regeringens spareplan for 1981 har dog tydeligt demonstreret, hvilke problemer der opstår ved opbremsningen af væksten i den offentlige sektor, og jeg finder på den baggrund en direkte nedskæring af det statslige udgiftsniveau med 11 pct. som foreslået af venstre helt urealistisk.

Venstres spareforslag er også fremsat som ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1981, selv om der er betydelige forskelle mel-

lem beslutningsforslaget og de konkrete ændringsforslag. Jeg skal her helt undlade at komme ind på de enkelte forslag, idet jeg som sædvanlig vil kommentere venstres ændringsforslag ved tredje behandling af finanslovsforslaget i næste uge.

Venstres forslag vedrørende finanslovsforslaget for 1983 er et procedureforslag. Med forslaget opfordres regeringen til at fremlægge forslag til budgetteringsrammer ved udarbejdelsen af finanslovsforslaget for 1983 ved folketingets åbning i oktober 1981. Desuden pålægges det folketinget at vedtage sådanne rammer samtidig med finanslovsforslaget for 1982, dvs. midt i december 1981.

Jeg har tidligere over for finansudvalget givet udtryk for, at jeg finder egentlige folketingsbeslutninger om flerårsbudgetterne uhensigtsmæssige. Sådanne beslutninger er jo ikke retligt bindende og har derfor kun værdi, hvis de dækkes af et politisk flertal, der er enigt om at føre beslutningerne ud i livet under fælles ansvar. Venstres ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1981 om besparelser på 8,3 mia kr. synes imidlertid ikke at indicere, at der bag venstres forslag ligger et reelt ønske om medansvar og medindflydelse, således at der i folketinget kan skabes et bredt flertal om udgiftspolitikken.

Jeg har i anden sammenhæng, senest under førstebehandlingen af finanslovsforslaget for 1981, givet udtryk for behovet for at tilrettelægge en langsigtet udgiftspolitik samt i den forbindelse givet tilsagn om at drøfte, på hvilken måde folketinget kan inddrages tidligt i de udgiftspolitiske overvejelser. Dette tilsagn vil jeg gerne bekræfte også her.

I mit notat af 22. oktober til finansudvalget pegede jeg på forskellige muligheder for at inddrage folketinget på et tidligere stade i overvejelserne om de følgende års udgiftspolitik. Disse forslag er jeg parat til at drøfte videre og også drøfte udbygningen af, men jeg skal afslutningsvis sige, at jeg ikke finder, at dette forslag til folketingsbeslutning er et velegnet grundlag for disse drøftelser.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Hvis ordførerne skulle ønske under denne sag at gøre bemærkninger om næste sag, er det tilladt. Men jeg beder finansministeren om at vente med sådanne eventuelle bemærkninger, til vi kommer til punkt 7.

Camre (S):

Som finansministeren allerede har gjort opmærksom på, er der jo tale om en genfremstilling af et forslag, som vi havde til behandling i foråret 1980. Jeg finder ikke grund til at gentage de bemærkninger, som jeg gjorde ved den lejlighed.

Jeg skal imidlertid gøre nogle enkelte bemærkninger om de besparelser, som jo er indeholdt i oversigten i venstres beslutningsforslag. Det fremgår heraf, at man forestiller sig disse meget stærke nedskæringer i udgiftsniveauet, som altså allerede i 1984 skulle føre til, at de samlede udgifter på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet skulle være 15,5 mia kr. lavere end i dag.

Nu skal vi jo ikke i dag tage hul på finanslovedebatten – den hører hjemme i næste uge – men jeg vil blot sige, at en forestilling om, at man skal gennemføre så voldsomme besparelser for at redde Danmarks betrængte økonomi, ikke er realistisk.

Det, der klart fremgår af dette her, er, at forslag af dette indhold er noget, som virkelig vil gøre ondt. Vi har mærket ganske stærke reaktioner på de væsentlig mere begrænsede besparelser, som regeringen har fremsat forslag om vedrørende 1981-budgettet, men dette her er jo så meget mere voldsomt. Nu har vi dels set forslagene før, dels var de inddraget i de drøftelser, som fandt sted i maj måned vedrørende fastlæggelse af udgiftspolitikken. Jeg er bekendt med, at regeringen på det tidspunkt var villig til at lade disse forslag gennemgå en videregående beregning på de samfundsmæssige modeller, som man betjener sig af i planlægningen af det offentlige udgifter. Det var man ikke interesseret i fra venstres side, for man ønskede det ikke, man skød det nok hen under, at man ikke følte, at der var nogen grund til det, for der ville ikke komme noget ud af det. Men man ønskede ikke disse forhold og disse beregninger gennemgået.

Og jeg føler trang til at sige, fordi der jo foregår en politisk debat, hvor man ligesom søger at fremhæve, at dette er et grundigt og omfattende sparekatalog, at det er, hvis man tæller det op, 6½ side, og det er overordentlig overfladiske bemærkninger, der gøres. Hvis jeg må tage det allerstørste enkeltbeløb, der spares, så er det på arbejdsministeriet, hvor man vil spare 6 mia kr. i 1984, altså 6

mia kr. ud af 15½ mia kr. Det skriver man 6 linjer til belysning af, og man forstår, at det i alt væsentligt er et forslag om at nedskære dagpengene.

Vi mener ikke, det er realistisk, at man på så lille en plads og med så overfladiske beregninger kan foretage så vældig store nedskæringer i det offentlige udgiftsniveau, og jeg vil næsten sige, at skulle man på grundlag af dette beslutningsforslag foretage en udvalgsbehandling, måtte det første, man skulle diskutere, være et forslag om en anden titel på forslaget. Det burde rettelig hedde: forslag til folketingsbeslutning om aftrapning af velfærdsstaten.

Vi kan ikke tilslutte os forslaget.

Gammelgaard (KF):

Når man hører de socialdemokratiske indlæg her i dag, bliver man i hvert fald ikke i tvivl om, at en væsentlig årsag til udviklingen i den offentlige sektor skal findes i den socialdemokratiske ideologi om flest mulige opgaver løst af samfundet fremfor af den enkelte borger. Det ville virkelig gøre ondt at skulle gribe ind, siger den socialdemokratiske ordfører. Ja men havde han tænkt sig andet? Det er, som om det overhovedet ikke er gået op for socialdemokratiet, hvad det er, der foregår med hensyn til den offentlige udgiftsudvikling, når man kan udtale sig således.

Jeg vil gerne, da mit partis ordfører, hr. Palle Simonsen, ikke kan være til stede her i dag, gøre nogle bemærkninger til det foreliggende forslag.

Jeg tager mit udgangspunkt i vismandsrapporten fra juli 1980, hvor vismændene forudsætter, at det offentlige forbrug fremover kun vil vokse halvt så meget som det private forbrug. Til trods herfor viser beregningen, at den offentlige sektor vil vokse fra 500.000 fuldtidsansatte i 1979 til ca. 750.000 fuldtidsbeskæftigede i år 2020. Dette sker, samtidig med at landbruget, bygge- og anlægssektoren samt dele af industrien vil blive kraftigt beskåret for arbejdskraft. Ja, væksten i den offentlige sektor indebærer, at hele nettotilgangen til arbejdsmarkedet gennem de kommende 40 år på 125.000 på fuldtidsbasis vil blive opsuget i den offentlige sektor, som samtidig vil opsuge andre 125.000 personer, der i dag går arbejdsløse. Mens der således regnes med, at det offentlige udvider beskæftigelsen

[Gammelgaard]

med ¼ million personer, svarende til en 50 pct.s stigning, regnes der med en uændret beskæftigelse i den private sektor under ét.

Samtidig forudser man et voldsomt stigende udgiftstryk, og samtidig forudser man et voldsomt stigende skattetryk. Men jeg forstår både på finansministeren og på den socialdemokratiske ordfører, at man ikke agter virkelig at gøre noget herved.

Det konservative folkeparti er positivt indstillet over for venstres beslutningsforslag, og jeg vil gerne på den konservative folketingsgruppes vegne fremsætte yderligere betragtninger i den anledning.

I alt for mange år har budgetteringen først og fremmest haft sin baggrund i de fra de forskellige sektorer fremsatte ønsker, som kun i begrænset omfang er blevet beskåret. Denne udvikling skal vendes. Der må fastlægges en maksimumsbudgetramme, som staten skal holde sig inden for, på samme måde som der skal gennemføres faste rammer for amter og kommuner. Den nødvendige prioritering foretages da inden for de angivne budgetrammer.

Målet for de kommende års udgiftspolitik er klart at skabe balance mellem indtægter og udgifter. Som led i en styringsreform af statens udgifter må der gennemføres en række ændringer.

For det første: opgaver, der har en naturlig sammenhæng, skal samles inden for samme ministerium.

For det andet: administrationen af enkelt-sager skal lægges ud i selvstændige direktorater. Opgaverne i ministerierne bør koncentreres om lovgivning, den overordnede planlægning og budgetlægning.

For det tredje: lovforslaget bør ledsages af konsekvensberegninger fra budgetministeriet over forventede personale- og driftsudgifter samt over indflydelsen på tilgrænsende områder for såvel stat som kommuner.

For det fjerde: ved hver folketingssamlings begyndelse udarbejdes en oversigt over de samlede økonomiske konsekvenser af de lovforslag, der skal behandles i den pågældende folketingssamling. Oversigten ajourføres løbende.

Informationstjenesten bør for det femte udbygges i form af en effektiv meldetjeneste, både med henblik på at varsle behov for indgriben og på at give tilbagemelding om virkningerne af gennemførte indgreb.

Og så må der for det sjette gennemføres en fleksibel ansættelsesstruktur, således at enheder kan nedlægges og personer flyttes uden vanskeligheder.

Hertil kommer så amternes og kommunernes rolle i den offentlige udgiftspolitik. Det skal jeg vende tilbage til under det senere forslag på dagsordenen. Men der må afgørende ændringer til i budgetlægningen, og det er ikke gået op for regeringen og socialdemokratiet, kan vi høre på indlæggene her i folketingssalen, også i dag.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg finder, det er positivt, at venstre har genfremsat sit beslutningsforslag, og at vi på det grundlag kan få diskuteret de offentlige udgifter i det danske samfund.

Samtidig føler jeg det stærkt deprimerende og nedslående, at finansministeren her arrogant og med en håndbevægelse afviser, at man skulle kunne nedskære de offentlige udgifter i Danmark i den størrelsesorden, som venstre foreslår.

Finansministeren tillader sig at udtale sig, som om han helt præcist vidste, hvordan man skulle føre finanspolitik i Danmark. Hvis der er nogen, der ikke ved, hvordan man skal føre finanspolitik i Danmark, så er det først og fremmest den nuværende finansminister. Det er dokumenteret helt konkret og tydeligt. Det kan da ikke passe, at man vil påberåbe sig – med en finanspolitik, der medfører de økonomiske tilstande, som vi har i det danske samfund – at man har noget begreb om finanspolitik. Den går ikke.

Så skal vi høre den socialdemokratiske ordfører tale om, at forslaget skulle hedde aftrapning af velfærdsstaten. Hvem er det, der er i gang med at nedlægge det danske velfærdssamfund? Det er socialdemokratiet. Jeg synes, det er groft, at hr. Camre vil sige det på den måde. Det kan man ikke tillade sig, når man er ordfører for socialdemokratiet, der i den grad ødelægger Danmark. Hvis der er nogen, der nedlægger velfærdssamfundet Danmark, så er det socialdemokratiet.

Nu nævnede hr. Camre også, at forslagene vil gøre ondt, og så begynder vi måske at komme lidt hen i nærheden af, hvor vi kunne diskutere sagligt, for det, man bør diskutere, når man snakker om at skære ned på den offentlige sektor, er naturligvis, hvad

[Askjær Jørgensen]

man skal sætte i stedet for. Og det er klart, at når man diskuterer offentlige besparelser af den størrelsesorden, som venstre her foreslår, f. eks. under arbejdsministeriet, så skal man diskutere, om man kan skaffe den merbeskæftigelse, som er nødvendig, for at der ikke skal bruges så mange penge til arbejdsløshedsunderstøttelse. Man skal naturligvis også diskutere, hvor stor en skattelettelse man skal give for at kompensere nedskæringerne inden for den offentlige servicesektor, og derfor kan jeg sige til venstres ordfører og forslagsstiller her, at jeg synes, man skulle tage § 1 med næste gang, man arbejder med det her. Jeg synes, man skulle tage § 1 med og så se på, hvor store skattelettelser der skal til, for at dette ikke gør ondt. Det er den vurdering, jeg synes venstre ligesom mangler. Vi mener naturligvis, at der kan gennemføres langt større besparelser, end venstre foreslår, men kun hvis de samtidig kompenseres af betydelige skattelettelser, og vi er ikke engang sikker på, at man kan gå helt så langt, som venstre gør her, medmindre man har skattelettelser med. Men det er jo en afvejning og en beregning, som sagligt burde gennemarbejdes i stedet for hånligt at afvises af landets finansminister.

Derfor synes jeg, det ville have været klædeligt for vor finansminister, hvis han sagligt var gået ind i nogle overvejelser om, hvordan vi kan få økonomien til at køre anderledes i Danmark. Finansministeren nævnte intet om, at når man har det store offentlige overforbrug, forårsager det en cementering af højrentesituationen, og højrentesituationen ødelægger dansk landbrug, byggebranchen og resten af erhvervslivet. Det nævner man intet om. Finansministeren går ikke ind i nogen som helst af realiteterne i de økonomiske sammenhænge. Jeg synes, det er deprimerende, at finansministeren i den alvorlige situation, dansk økonomi er i, hånligt afviser det hele i stedet for at prøve på sagligt at gå ind i drøftelser om, hvordan vi kan klare dette. Det er trist at skulle være i et departement – et folketing, hedder det måske på dansk – hvor ministrene på den måde hånligt afviser i stedet for at sige: ja, det er korrekt, vi kan ikke magte det hele, vi bør diskutere med folketingets partier, hvordan vi kan komme et stykke længere her. Jeg er skuffet over, at socialdemokratiet er så usagligt.

Ingerlise Koefoed (SF):

I bemærkningerne til dette forslag fra venstre står der, at forslaget er en nydannelse inden for dansk politik. Tja, siger man så, måske er forslaget nyt, selv om det ligner det, der blev fremsat sidste år, men nyt er det i hvert fald ikke i tankegang og i menneskesyn; tværtimod er det et meget traditionelt forslag, og det er med de besparelser, det foreslår, værre, end venstre egentlig kan være det bekendt.

Det er ikke muligt i løbet af fem minutter at gå i detaljer med venstres forslag, og det er såmænd heller ikke nødvendigt, for mange af de ting, der står i forslaget, vender jo tilbage ved debatten af finanslovsforslaget i næste uge, og hvorfor tage forskud på den debat!

SF må naturligvis afvise forslaget, ikke fordi vi ikke synes, der kunne være brug for en anden og bedre planlægning af statens økonomi, men fordi formålet med venstres planlægning er at spare og spare og gøre det med overvægt dér, hvor besparelserne rammer dem, der i forvejen er ramt. Det eneste, man ikke vil spare på, er landbruget, erhvervslivet og forsvaret på Bornholm og andre steder – forsvaret er det i hvert fald.

Vi ville også gerne have en omlægning af finanserne, en anden skattepolitik, hvor skattebyrden blev båret af de bredeste skuldre, en anden forsvarspolitik og en anden socialpolitik. Vores politik ville også ændre den offentlige sektors form og indhold, og den ville i det lange løb gøre samfundet lettere at leve i for dem, der har det svært. Men heller ikke vores politik ville løse krisen, for den kan næppe løses under de herskende forhold, selv om venstre altså synes at tro, at man kan planlægge og spare sig frem til et bedre liberalt samfund.

Det er klart, at venstre giver den store offentlige sektor skylden for hele miseren, men man kan altså ikke lade være med at spørge sig selv, hvorfor vi egentlig har sådan en stor og tung offentlig sektor. Væksten tog til i 1960'erne, siger venstre, og så kommer der i øvrigt ingen forklaring, men det er jo nok underforstået, at det først og fremmest var for lønarbejdernes skyld, den voksede.

Men er det nu helt rigtigt? Havde erhvervslivet, som på det tidspunkt havde brug for megen arbejdskraft, ikke en lige så stor

[Ingerlise Koefoed]

interesse i en stor offentlig sektor som lønarbejderne? Ville erhvervslivet måske selv have betalt for børneinstitutionerne, da de fik brug for kvindernes arbejdskraft? Ville de selv have betalt invalidepensionen til dem, der blev for hurtigt nedslidt af det høje tempo ved samlebandene?

Nu går det tilbage for erhvervslivet, men den offentlige sektor er stadig stor. Vil arbejdsgiverne selv betale dagpenge til dem, som de udskiller fra arbejdspladserne? Vil de selv betale efterlønnen? Vil de selv betale beskæftigelsesprojekterne? Vil de selv påtage sig det, som man hos os kalder arbejdskraftens reproduktion? Det vil de ikke. Den overfører de på staten, på fællesskabet, og de, der betaler mest til fællesskabet, er de 80 pct. lønarbejdere her i landet.

Det er bare nedslående at gå i dybden med, hvor venstre vil spare, og det er endnu mere nedslående at tænke på, at selv om socialdemokraterne i dag her lægger meget kold luft mellem sig selv og venstres forslag, så er det jo ikke ukendt, at socialdemokraterne af og til og ikke så sjældent synes at fri til venstre om et samarbejde, og noget af det, som ligger i dette forslag, er jo allerede meget velkendt også fra den socialdemokratiske politik. Hvad f. eks. med begejstringen for den billige dagpleje i stedet for daginstitutioner? Hvad med forslaget om en receptafgift? Der er ikke så forfærdelig langt mellem dette forslag og det, der efter sigende er på bedding hos regeringen og forligspartierne.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til dette forslag. Det er jo, som andre har sagt, en genfremsættelse.

Hvad angår den første del af forslaget, budgetteringsrammerne, kunne der være anledning til at kommentere en række af posterne, men det er jo en sag, som vi har vel næsten to dages debat om i næste uge, så det venter vi med.

Det andet afsnit i lovforslaget drejer sig om principperne for den fremtidige fastlæggelse af budgetteringsrammer, og da har vi tidligere i det radikale venstre givet udtryk for, at vi er positive over for en nyorientering med hensyn til bearbejdelsen af de kommende års udgiftspolitik.

Det er jo også en sag, vi har behandlet i finansudvalget, og regeringen har været åben over for en mere udførlig redegørelse for, hvordan man forestiller sig udgiftsforløbet i de følgende år, BO-årene, og jeg tror i og for sig, at hvis finansudvalget ville ofre lidt tid på det, var der allerede i dag basis for, at vi kunne gå dybere ned i de efterfølgende år. Men jeg vender tilbage til, hvad jeg sagde sidst for et års tid siden om det samme lovforslag, at det først og fremmest er et spørgsmål om politisk vilje i folketinget, politisk samarbejde mellem så tilpas mange partier, at man for en årrække kan fastlægge en linje i udgiftspolitikken. Det er mere væsentligt end at sætte sig på bestemte lovformuleringer om, hvordan man skal arbejde.

Med disse bemærkninger har jeg, med den allerede givne tilladelse, også gjort de bemærkninger, jeg har til den næste sag på dagsordenen.

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først erkende, at jeg i grunden ikke skulle være ordfører i denne sag, men på trods af dette kunne jeg jo godt til sådan et interessant forslag have ønsket mig længere taletid end den, jeg får tildelt, for jeg synes jo nok, det var væsentligt, at man skuede lidt videre end netop til det nationale problem, som ligger i øjeblikket, og som får skyld for vores elendige økonomiske forhold herhjemme og vores almindelige nedskæring af levestandarden. Det er jo ganske forkert.

Der skrives i bemærkningerne til forslaget; hvis jeg må citere fra side 5, 1. spalte:

»Der er fortsat behov for at tilrettelægge og gennemføre en stram indkomspolitik.«

Ja men det er vi altid gået ind for ud fra, at vi havde nationale problemer. Internationalt er det tosset.

Videre skrives der:

»Den offentlige sektors størrelse og vækst samt ubalancen i finanspolitikken er blevet en så væsentlig selvstændig kilde til betalingsbalance- og beskæftigelsesproblemer, at der nu må gennemføres en dybtgående udgiftsreform.«

Nationalt set er det rigtigt, men i sammenhæng med andre lande totalt forkert, og det er netop vores problem. Vi må jo alle erkende, at krisen ikke er et dansk problem, men siden 1973 et om ikke internationalt pro-

[Arne Bjerregaard]

blem, så i alt fald et problem for hele den vestlige verden, og der er overhængende fare for, at med den politik, vi fører, og den, andre lande fører, vil den udvikle sig på samme måde, som krisen i 1930'erne. Og nationalt set kan vi faktisk ikke forhindre krisens udvikling. Det er det forstemmende ved det, men det kan vi i grunden ikke. Vi kan kun administrere krisen, så den bæres af den brede del af befolkningen og ikke blot af en snæver del af befolkningen.

Årsagen til en kriseudvikling som den, vi har nu, altså ud over det, man forbrugte, dengang vi havde et egentligt overforbrug, før 1973, er jo de almindelige kredsløbsforstyrrelser i den vestlige verden i vareomsætningen. Det er en forstyrrelse, som let kommer op i de privatkapitalistiske lande, i det øjeblik der er knaphed eller overflod eller store prisændringer for nøgleprodukter i denne verden, og det er netop det, der er vort problem. Fællesmarkedets idé, som vi alle, nej, ikke alle, men en stor del af os hylder, skulle jo egentlig være i krisituationer at hindre sådanne kredsløbsforstyrrelser, men desværre ser vi, at fællesmarkedslandene, plus lande udenfor ikke formår at løse krisen, fordi man ikke vil gå ind for en offensiv politik, som vi netop alle burde tage i anvendelse i en krisesituation, hvor vareomsætningen går ned, og hvor vi lader arbejdskraftressourcer ligge i alle lande.

I stedet for vælger vi den anden vej, at dæmpe aktiviteten, og i det øjeblik vi dæmper aktiviteten, sænker vi selvfølgelig levestandarden, og i det øjeblik vi sænker aktiviteten og dæmper levestandarden, fremmer vi selvfølgelig arbejdsløsheden, som igen mindsker forbruget. Så har vi den cirkel, som vi er inde i, og det er den, man vil forcere.

Nu har jeg desværre så lidt tid, at det kan være vanskeligt at gøre tingene færdig, men vort problem er altså dette vesterlandske problem, som vi bare nødvendigvis må følge op, og derfor er jeg da enig med venstre i, at vi nødvendigvis må følge dette tossede system op i Vesteuropa, hvor man netop gør det modsatte af det, man skulle gøre. Det er ganske fantastisk, at man i Vesteuropa eller i de vesterlandske lande vil sige, at det er den offentlige sektor, der er skyld i miseren. Jeg tør næsten garantere for, at havde vi ikke haft så veludviklet en offentlig sektor i de vestlige lande, havde vi haft en krise, der var

lig med 1930'ernes i øjeblikket, netop fordi i demokratiske samfund er reduktioner i de offentlige udgifter en tidkrævende proces, og derved opretholder vi stadig væk et forbrug i de forskellige lande, som også kommer os til del, så vi kan fastholde en vis eksport.

Der var mange andre ting, der skulle siges om dette.

Men lad mig da så sige, som jeg sagde før: Jeg er enig med venstre i, at vi nødvendigvis må tage handsken op og sige: vel, vi må ned ad bakke, det vil alle andre lande, og et land kan ikke modsætte sig at gå nedad, selv om det er en forkert politik, for det land, som kommer først nedad, har den største mulighed for at erhverve sig en eksport og dermed unddrage sig et underskud, som alle industrilande i øjeblikket nødvendigvis må tage, fordi olielandene ophober kapital i stedet for at erhverve sig varer. Derfor må vi følge trop, og derfor må vi nedad, desværre.

Jeg kunne da godt sige: ja vel, vi vil da gerne være med til at spare på områder, som venstre har foreslået, f.eks. kulturministeriet. For min skyld kunne vi da udmærket nedlægge kulturministeriet, for jeg er da helt enig med Steincke i, at da vi ingen varer havde, fik vi en forsyningsminister, og da vi ingen kultur havde, fik vi en kulturminister. For min skyld kan vi gerne nedlægge kulturministeriet og spare nogle penge dér. Og fritidsundervisningsloven, som venstre har været med til at gennemføre: jeg erkender da, at det er brød og skuespil for folket, hvor man faktisk gør folk til sødmælkskalveliggende individer, uden mål og med.

Og sådan kunne vi da finde mange områder, vi principielt er enige i at der skulle spares på. Af principielle grunde. På andre områder vil vi være med til at spare, fordi vi under nødvendighedens lov fra de andre lande, som ikke har forstået det, ligesom vi ej heller i dette land har forstået det, er på den forkerte vej. Det er den destruktive vej, og jeg må bare beklage, at vi nødvendigvis må følge med.

Men det er lige så beklageligt hele tiden i dette ting at høre disse særdeles snævre nationale betragtninger uden sammenhæng med det, som ligger uden for vores nationale interesse. Man skulle dog tro, at alle vi, der var gået ind for fællesmarkedet, skulle prøve at fremholde for befolkningen, at der er en sammenhæng i politikken mellem de forskel-

[Arne Bjerregaard]

lige lande – nå, den røde lampe har lyst længe, jeg er nødt til at stoppe.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg synes, at hr. Arne Bjerregaard sagde, at når nu der er krise i de andre lande, så er vi sandelig også nødt til at have det i Danmark. Jeg vil gerne spørge hr. Arne Bjerregaard: hvor står det skrevet, at vi er forpligtet til at have en krise i Danmark, fordi andre lande har det? Jeg ved ikke af, at det står i Romtraktaten eller andre steder, at det er en forpligtelse, der følger med at være med i Fællesskabet. Det har jeg ikke lært noget om, men hvis hr. Arne Bjerregaard kan vise mig, hvor det står, vil jeg gerne orienteres om det.

Så udstedte hr. Arne Bjerregaard en garanti for, at det ikke var den offentlige sektors umådeholdne forbrug og den offentlige sektors vækst, der var skyld i, at det stod skidt til. Jeg vil gerne have at vide af hr. Arne Bjerregaard, hvem der vil kautionere for denne garanti.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først sige om krisen, at den er et vesterlandsk problem, som er fremprovokeret af olielandene, og da olielandene ikke vil købe varer, må alle vesterlande have et underskud, fordi olielandene ophober kapital. Så kan vi slås om, hvem der skal bære dette underskud. Vi kan skubbe det fra os og sige: det skal I andre bære. Og de vil gøre det samme. Så er det, jeg siger: i stedet for at få en ordentlig aftale landene imellem og i fællesskab bære dette underskud prøver alle lande at skubbe det fra sig ved at skære ned. Og da er det, jeg siger: det er en horribel politik, som vi gerne snarest skulle ud af i Vesteuropa, hvis ikke vi vil kujonerer af olielandene. Det er jo det, vi er inde på: at lade os kujonere af dem.

Men det kræver selvfølgelig, at man ser sammenhængene i den internationale vareomsætning.

Så var der endelig den offentlige sektor, om jeg havde nogen kaution for, at det ikke var den, der var skyld i vores krise. Jeg behøver ingen kaution for det. Man kan notere af den almindelige vareomsætning, at den

offentlige sektors store forbrug både direkte og indirekte ved indkomstoverførsler har været med til at holde forbruget oppe og derved selvfølgelig da også for Danmarks vedkommende været med til at skabe os én eksport. Sådan er det jo nu engang. Problemet i 1930'erne var netop, at man havde en svagt udviklet offentlig sektor; derfor var krisen på sit højeste allerede i løbet af 1½ år. Denne gang gik der dog nogle år. Men selvfølgelig, når vi har den store offentlige sektor, bliver det vanskeligere at komme hurtigere ud af krisen. Det er så en anden side af sagen.

Flygaard (DR):

Selv om man måske nok må erkende, at krisen i Vesten er større end andre steder, er der dog også andre steder, heller ikke så forfærdelig langt fra Danmark, hvor man i dag også i høj grad kender til økonomiske problemer. Det gælder f.eks. Polen. Så jeg tror nok, hr. Arne Bjerregaards betragtninger måske var en lille smule begrænsede i så henseende.

Jeg blev i øvrigt udfordret lidt af ordføreren for kristeligt folkeparti: da han begyndte at tale om nøgler, så fandt jeg mit nøgleknippe frem, og så tænkte jeg, om jeg egentlig kunne bruge det i tilslutning til nogle bemærkninger om venstres forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer. For hvis det var nøglen til løsningen af de økonomiske problemer, så var det nok en meget nem måde at løse problemerne på.

Jeg er enig med venstre så langt, at det ud fra et pædagogisk synspunkt er meget fornuftigt, at man får en debat om retningslinjerne for de offentlige udgifter og vel egentlig også en debat om, hvorledes disse udgifter skal finansieres. Hele den problemstilling hænger meget nøje sammen.

Men hvorledes kan man så budgettere? Ja, man kan budgettere i dag således, at man med udgangspunkt i den bestående lovgivning simpelt hen med passende mellemrum foretager en fornyet beregning, der viser, hvad man vil få i udgifter i 1981 og i 1982 og i 1983 og i 1984 med en uændret lovgivning.

Men det, jeg fornemmer at venstre gør forsøg på her, er at skrive nogle budgetteringstal op, og så giver man i mange tilfælde et slag på tasken; nogle ministerier holder man altså udenfor, og det synes jeg personlig

[Flygaard]

ikke er nogen særlig seriøs måde at diskutere dette problem på, fordi det, vi efter min opfattelse i langt højere grad har behov for, er en ændring af den bestående lovgivning, og hvis den bestående lovgivning bliver ændret, må det være helt klart, at så vil det omgæende give sig udslag i de tal, vi møder på finansloven. For i traditionel forstand er finansloven jo sådan set ikke nogen lov, det er den i hvert fald kun på en række begrænsede områder. Finansloven er i høj grad en opregning af, hvilke udgifter der ligger i henhold til den bestående lovgivning på en række områder, så fremfor at lave sådan nogle budgetteringsrammer og lægge afgørende vægt på disse synes jeg nok, det var langt mere fornuftigt, om man tog fat på enkeltområder – det kan være store udgiftsområder, og det kan være mindre – og konkret søgte at få lovgivningen ændret, således at man fik det resultat frem, som man nu ud fra sin politiske grundindstilling tilstræbte. Det mener jeg nok ville være langt, langt mere produktiv end en debat af denne karakter. En almindelig debat om, i hvad retning man skal gå for hele tiden at holde spørgsmålet åbent og holde det varmt, synes jeg er udmærket, men det er urealistisk, hvis man forestiller sig, at man både i 1981 og i 1982 skal til at fremsætte ændringsforslag til nogle budgetforslag for 1984. Det hele kommer til at hvile, forekommer det mig desværre, på et meget løst grundlag.

Når man anfører meget store besparelser – den socialdemokratiske ordfører nævnte et enkelt eksempel – må jeg nok også medgive, at jeg synes, det ville være rimeligt, om man gav et lidt større oplæg til at spare 6 mia kr. end et forholdsvis begrænset antal linjer.

Men kan der skabes debat om retningslinjerne for de offentlige udgifter fremover med dette forslag til folketingsbeslutning, må jeg da selvfølgelig indrømme, at så er man nået et stykke hen ad vejen.

For ikke at tage så forfærdelig meget mere af tingets tid i næste omgang skal jeg allerede her nu knytte nogle bemærkninger til det forslag til folketingsbeslutning om tilrettelæggelsen af finanslovgivningen, som er fremsat fra fremskridtspartiets side. Jeg skal sige ganske klart, at det kan vi ikke acceptere. Vi synes, at det er et usandsynlig stift, et usandsynlig usmidigt forslag, og jeg gad egentlig

vide, om fremskridtspartiet faktisk nøje har overvejet, hvad det er, de har foreslået, for en konsekvens af dette forslag er, at hvis der kommer flere arbejdsløse, så skal understøttelsen være mindre, og hvis der kommer færre arbejdsløse, så skal understøttelsen være større. De siger jo nemlig, at i første omgang skal der generelt bruges så mange mia kr., og i næste omgang deler man det ud på hovedkonti, og så er det bundet. Det kan vist næppe være meningen, det kan ikke være genemtænkt.

Bertel Haarder (V):

Jeg havde på forhånd regnet med, at et stort flertal her i salen – og der er jo ikke så mange – i det mindste ville tage problemet seriøst. Men det må jeg konstatere ikke er tilfældet. Jeg må konstatere, at finansministeren og socialdemokratiets ordfører overhovedet ikke tager spørgsmålet alvorligt.

Hr. Camre fejede venstres forslag vedrørende arbejdsministeriet af bordet med den bemærkning, at der er kun 4 eller 6 linjer om det. Ja, og i disse linjer henvises der til et stort og omfattende forslag på en halv snes sider, som har været til særskilt behandling her i salen.

Finansministeren sagde, at venstres forslag er urealistiske, og affejede dem med nogle bemærkninger om, at hvis man ville ind i et seriøst arbejde, så var det i hvert fald ikke sådan nogle forslag, man skulle stille.

Ja men det var da vældigt. Hvad er det så for forslag, der skal stilles, eller skal der slet ikke stilles nogen forslag? For vi har jo ikke set nogen forslag fra regeringen, som overhovedet peger på, at man vil løse problemet med det svulmende gab mellem indtægter og udgifter, som finansministeren så sent som i dag har forklaret finansudvalget om.

Da finansministeren fremsatte sin finanslov, var det budgetterede underskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet 16,3 mia kr. Et par måneder efter ved finanslovens førstebehandling var det steget til 18,4 mia kr., og nu før tredjebehandlingen er det steget til 21,1 mia kr., altså en stigning på 4,8 mia kr. eller næsten 30 pct. fra finanslovens fremsættelse til dens vedtagelse i næste uge.

Det betyder, at samtlige statslige besparelser i forligsaftalen fra maj er blevet ædt op 2 gange, først af de kommunale udgiftsstigninger, som man lader køre videre, og derefter

[Bertel Haarder]

af dette nye ekstra gab mellem statens indtægter og udgifter på knap 5 mia kr. Det er simpelt hen en gyser i dansk økonomisk historie, og det understreger, at de offentlige udgifter stiger trods alle ordene, og til trods for at et stort flertal i folketinget år efter år har sagt, at nu må vi have sat en udvikling i gang, hvor udgiftstrykket går så småt nedad. På trods af denne erklærede hensigt fra et stort flertal her i salen er det gået stik modsat, og det er aldrig gået så meget modsat som lige netop i disse uger.

Hvad ligner det så at behandle et konstruktivt forslag så overlegent, som det har været tilfældet i dag? Jeg mener virkelig, der er grund til den største forargelse over den måde, hvorpå dette forslag er blevet modtaget.

Jeg kan forstå, at man siger, at det var fremsat i foråret. Jo men det er faktisk vores måde at udtrykke på, hvorledes vi vil løse dette problem. Vi er meget glade for, at hr. Gammelgaard på de konservatives vegne kom med en politik for, hvordan de konservative vil løse dette problem, og tidligere har vi fået fremskridtspartiets bud. Men hvad er egentlig de øvrige partiers bud på dette problem, som de har udtalt sig om i generelle vendinger, men aldrig i konkrete?

Man kan sige, at venstres bemærkninger til de enkelte konti er for generelle, og at der siges for lidt. Vel! Men hvem af vore kritikere har sagt noget mere konkret? Hvem har lagt noget frem, hvori der står noget mere præcist, bortset fra fremskridtspartiet selvfølgelig, som i denne henseende er uskyldsræn, men det er vist også for øvrigt den eneste henseende, men det skal da nævnes, når det nu er tilfældet.

Selvfølgelig kan vi i den vestlige verden producere noget mere og sælge noget mere til hinanden. Der er nabolande, som har langt mindre offentlige sektorer, langt mindre arbejdsløshed. Selvfølgelig kan det lade sig gøre. Det har vi jo også fået den sidste vismandsrapports ord for. Det gab mellem indtægter og udgifter, som vi er blevet vidne til her i dag med finansministerens beregninger til finansudvalget, understreger, at det er piskende nødvendigt for det første med statslige udgiftsbegrænsninger af den størrelsesorden, som venstre her lægger frem – og det er en størrelsesorden, som finansministeren ved sidste fremsættelse i foråret i virkeligheden

tilsluttede sig. Og for det andet understreger det – fordi en del af gabet jo er opstået på grund af stigende udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse – at besparelser ikke hjælper, hvis der ikke samtidig føres en erhvervsdynamisk politik, som garanterer erhvervene lave omkostningsstigninger end udlandets i de næste mange år. De to ting hænger uløseligt sammen, og begge steder står vi med en regering, der blot lader den ene dag gå efter den anden og venter på, hvad der sker. Der er ingen baggrund for den overlegenhed, som vi har været vidne til i dag.

Så vil jeg sige til hr. Arne Bjerregaard, som udtalte, at vi må ned ad bakke med de offentlige udgifter, at jeg husker, hvordan et tidligere medlem – en tidligere formand for partiet – forklarede allerede ved partiets stiftelse, at man skulle nedad med udgifterne 1 pct. hvert år. Det var sådan et moderat og fredsommeligt forslag, som alle nikkede til derhjemme ved fjernsynsskærmen. Men hvad har kristeligt folkeparti stemt for år efter år efter år? Og har de selv lagt noget frem, som kunne ændre udviklingen? Nej, intet!

Hr. Bilgrav-Nielsen tilhører et parti, som med en tidligere ledende skikkelse, som er far til den nuværende ledende skikkelse, utallige gange har fremsat forslag om, at vi nu skal have nogle debatter om de langsigtede udviklinger i samfundet, i den offentlige sektor osv. Hvor har vi set mange af de forslag! Her var der dog fra venstres side et konkret bud på en konstruktiv, langsigtet debat, og hvilken tale får vi så fra den radikale ordfører? Næsten ingen! Jeg måtte ligefrem bagefter gå ned til ham og spørge om, hvad de radikale egentlig mener om selve princippet med en langtidsplanlægning, og da har jeg da – til folketingets orientering – fået at vide, at det går de radikale principielt ind for. Det er da rart, at man kan få at vide, hvad partierne mener ved at gå hen og spørge dem!

Jeg kan også forstå, at hr. Flygaard mener, at det kan skabe en nyttig debat. Hvis den debat også kunne føre til en debat med hr. Alfred Hansen, som jo ikke vil spare noget som helst sted, så kunne en intern debat i retsforbundet måske føre til, at det parti også blev lidt mere sparevilligt. Jeg er glad for, at hr. Flygaard dog ser, at det kunne have den virkning, at det kunne skabe en nyttig debat, nemlig om, hvordan vi får tingene til at hæn-

[Bertel Haarder]

ge sammen i det enkelte partis politik – og i det hele taget herinde.

Dette fører mig til min sidste bemærkning, som er til finansministeren. Det betyder jo, at der i virkeligheden trods al begrædeligheden er noget i retning af et flertal i folketinget, som synes, at det ikke er helt åndssvagt – undskyld! – at det ikke er helt forkert med et sådant forslag, som her er lagt frem. Kunne det ikke få finansministeren til at være lidt mere velvillig?

Han begyndte med i det nævnte notat af 22. oktober til finansudvalget at skrive tingene så kryptisk, at alle i udvalget fik den opfattelse, at han påstod, at forslaget var grundlovsstridigt. Ja men hvis det ikke var meningen, hvorfor er det så skrevet så kryptisk, at ingen sjæl kan forstå, hvad der menes med det? Det er virkelig en guddommelig sætning, der dér er konstrueret, hvis ikke den betyder, at man mener, at det strider mod grundloven.

Vi sendte forslaget til justitsministeren og fik at vide, at det ikke strider imod grundloven. Hvad er så begrundelsen for, at vi ikke kan få lov at træffe beslutninger om de langsigtede linjer, sådan som kommuner og amter jo gør, og sådan som man f. eks. i Norge i realiteten gør, idet man lader både finansudvalget i Norge og ressortudvalgene i Norge udtale sig om de langsigtede budgetter inden for hver deres ressort og i finansudvalget, inden for hele det offentlige område. Man gør det jo. Hvad ligner det så at afvise det her?

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg skal ikke lade mig friste til at tage hul på en finanspolitisk debat, selv om nogle af de bemærkninger, der er gjort, kunne friste, men vi får jo, som det tidligere er sagt, lejligheden i næste uge – oven i købet over et par dage.

Men der er nogle få ting, jeg gerne vil sige, og det er for at motivere det synspunkt, som har ligget bag mine bemærkninger i første omgang. Jeg forstår på hr. Bertel Haarders seneste bemærkninger, at der stadig væk er lidt usikkerhed om, hvad jeg mente med dem.

Det fremgår med al ønskelig tydelighed af mit notat til finansudvalget af 22. oktober 1980, at det er politiske bevæggrunde, hen-

sigtsmæssighedsårsager, der ligger bag ved, at jeg ikke anser det for at være nyttigt at vedtage folketingsbeslutninger om et tal – altså ideen med at tænke på et tal og så træffe en beslutning om det anser jeg ikke for at tjene noget fornuftigt formål. Det ville i høj grad tjene et fornuftigt formål, hvis et flertal i folketinget kunne være enige om, hvordan udgiftspolitikken skulle være for en flerårig periode, og ville være parat til at stå bagved og påtage sig også medansvaret for at føre det ud i livet. Men det er ikke det, der ligger i venstres forslag her. Det, der ligger her, er, at folketinget skal vedtage et tal, og så skal det flertal, der står bag, i øvrigt være uden ansvar for gennemførelsen. Det skal så være overladt til regeringen at spille ud og tilladt for de øvrige partier at sige nej, hver gang regeringen stiller et forslag til udmøntning.

Jeg synes, vi har oplevet nogle tendenser i den retning, og det er det, der gør, at jeg ikke har sympati for, at man her giver sig til at beslutte nogle tal, uden at der er en rimelig sikkerhed for, at der også er et politisk flertal, der føler et ansvar, et medansvar, for, at tingene bliver ført ud i livet.

Vi oplever for mange eksempler på, at man skyder ud store tal, taler for store besparelser uden at konkretisere, hvordan de skal føres ud i livet, og vi har oplevet, hvordan det er, vi har oplevet på vores krop i regeringen og socialdemokratiet og de partier, der står bag de meget betydelige udgiftsreduktioner, vi gennemfører i den offentlige sektor for 1981, at det gør ondt. Vi er parat til at påtage os også det besvær, det fører med, fordi det er nødvendigt, og vi havde gerne set, at det var et væsentligt bredere flertal i folketinget, der stod bag.

Derfor må jeg sige til fru Ingerlise Koefoed, der sagde, at socialdemokraterne og regeringen bejler hyppigt til venstre: ja, det gør vi, vi appellerer faktisk til alle partier, der føler et ansvar i folketinget her, om at være med til at gennemføre den nødvendige økonomiske politik. Det var på den baggrund, vi gik ind i forhandlinger med en række partier i foråret, også med ønsket om, at vi kunne nå frem til en flerårig økonomisk politik. Det lykkedes ikke for os. Jeg vil godt tilføje, at vi opgiver ikke håbet, for vores økonomiske situation er rent faktisk af en sådan karakter, at vi har brug for, at der var flere, der ville være med ikke bare til at træf-

[Finansministeren]

fe beslutning om nogle meget store tal, men også til at føre tingene ud i livet.

Jeg er nødt til at sige til hr. Bertel Haarder, at man kan fremstille sine ting på en sådan måde, at det faktisk er en melding til regeringen om, at man ikke er interesseret, og jeg synes, en række ting indeholdt i venstres forslag her har den karakter. Derfor mine bemærkninger omkring den del af forslaget.

Hvis vi ser på den anden del, spørgsmålet om proceduren, så har jeg allerede gjort bemærkninger om, hvorfor jeg ikke synes det er nyttigt at vælge fremgangsmåden her. Jeg har til gengæld selv peget på nogle muligheder for at inddrage folketinget stærkere i drøftelserne og overvejelserne om de kommende års udgiftspolitik, og dem synes jeg faktisk vi skulle tage udgangspunkt i og drøfte videre for at finde en vej frem her. Jeg havde faktisk forventet, at hr. Bertel Haarder havde optaget dette som en positiv tilkendegivelse, og ikke, som han udlagde mine ord, som en afvisning af problemet. Det er ikke en afvisning af problemet, det er en overvejelse om, hvordan vi hensigtsmæssigt kan drøfte de problemer, der knytter sig til de kommende års udgiftspolitik.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Finansministeren siger, at vi foreslår bare et tal. Nej, vi foreslår et tal med tilhørende bemærkninger, som er betydelig mere præcise end de budgetreguleringskonti og de spareaftaler, som regeringen har forsøgt, ganske vist forgæves, at regere den offentlige sektor med i årevis.

Hvad angår den provokatoriske islæt i venstres spareplan, så tror jeg, der tænkes på arbejdsministeriet, hvor vi er i stor overensstemmelse med de økonomiske vismænds forslag, bl. a. deres forslag om øget selvrisiko, når det gælder arbejdsløshedskasserne. Hvad provokatorisk er der i det?

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal begynde med at takke ministeren, fordi vi nu fik den arrogante tone lagt lidt væk, så vi kan komme i gang med en saglig debat. Det er klædeligt for den socialdemokratiske finansminister, tak for det.

Næst efter noterede finansministeren ideen med at tænke på et tal og så vedtage det. Det kunne man ikke finde ud af i socialdemokratiet. Så spekulerer jeg på, hvordan man så kan finde ud af at tænke på så mange tal, som man dér tænker på. Vi har jo fået adskillige hundrede tal i de forslag til finanslov, som finansministeren fremsatte, og som man selv havde stillet adskillige hundrede ændringsforslag til, hvorefter man nu har trukket en hel del af sine egne forslag tilbage og stillet nogle nye. Det vil altså sige, at tænke på enkelttal magter finansministeren ikke, men at tænke på mange hundrede tal, der kører rundt i en suppedas uden styring eller noget som helst hold på nogen ting, mener finansministeren nok man er i stand til at magte. Det kan jeg altså ikke forstå. Det vil jeg gerne have en nærmere forklaring på.

Ingerlise Koefoed (SF):

Hr. Bertel Haarder beklagede, at de forskellige partiers repræsentanter ikke havde fremlagt nogle seriøse løsningsforslag, og jeg vil da godt sige, at vi har måske ikke lige her i dag syntes, at det var nødvendigt at fremlægge alle vores forslag til, hvordan man kunne ikke løse, men lette på krisen, men jeg vil gøre opmærksom på, at vi har stillet 86 ændringsforslag til finansloven, og af dem fremgår da noget om, hvad det er, vi forestiller os. Vi fremlagde sidste år et forslag om en krisepolitik på lønarbejdernes betingelser, og vi fremsætter hver eneste uge her i folketinget forslag om en anden skattepolitik, en anden beskæftigelsespolitik, en anden energipolitik, en helt anden politik end den, som venstre foreslår, og måske i det lange løb en politik, der i hvert fald gavner almindelige mennesker og de svageste i samfundet mere end den politik, som venstre har lagt frem med dette forslag.

Jeg har siddet og lyttet til flere finansgenier her i dag, og jeg har tænkt, at det er dog mærkeligt, at folk sidder her i folketinget og tror, at de kan løse det hele. Jeg har sagt, at jeg tror ikke, at vi selv med vore udmærkede forslag er i stand til at løse krisen, og det tror vi naturligvis ikke, for vi mener ikke, at den kan løses alene i dette samfund. Venstre tror, den kan løses inden for dette samfund. Venstre taler om, at det ville være godt, hvis man her i folketinget kunne finde en politik,

[Ingerlise Koefoed]

der kunne hænge sammen. Jeg beklager, at jeg er nødt til at sige, at vi i hvert fald ikke kan lave en politik, der kan hænge sammen med en politik, der ser ud som den, venstre har lagt op til med dette og andre forslag.

Og så vil jeg godt lige til sidst sige til finansministeren, at det er meget ofte sådan, at når folk skal gøre noget, som virkelig rammer hårdt og virkelig rammer de svage i samfundet hårdt, så siger de, at de gør det, fordi de føler et ansvar for samfundet og de føler et ansvar for den politik, de fører. De fører en ansvarlig politik. Jeg vil kun dertil sige, at vi føler også et ansvar, og vi synes også, vi fører en ansvarlig politik, men vi vil gerne have ret til og mulighed for at udmønte vores ansvarsfølelse på en noget anden måde, end ansvarsfølelse normalt udmøntes på i dette folketing.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg har opfattet det sådan, at der er nogle skikke her i huset, som man kan stå sig ved at overholde, og en af dem er bl. a., at man ikke offentligt refererer private samtaler. Nu har jeg oplevet, at hr. Bertel Haarder har refereret en privat samtale med mig, oven i købet her fra talerstolen, men det skal jeg nu takke ham for i dette tilfælde, fordi det, der blev talt om, var jeg glad for også blev gentaget herfra.

Når jeg i første omgang ikke brugte lang tid på hr. Bertel Haarders forslag, er det, fordi forslaget ikke er nyt, fordi det gode, der er i det, har jeg omtalt tidligere, og så mente jeg, at vi kunne forkorte debatten ved at henviser til det, vi tidligere havde sagt. Men det indlæg, som hr. Bertel Haarder havde senere, gør det nødvendigt for mig alligevel med en enkelt ekstra bemærkning.

Når nu hr. Bertel Haarder hævder, at der udtrykkelig er givet forklaring på, hvordan venstre kommer frem til sine besparelsesforslag, må jeg henviser til, at samtlige ministerier, som er opført i venstres forslag, har nogle bemærkninger, som heri fylder i alt 3½ side. Det er formentlig den korteste forklaring, vi nogen sinde har mødt til besparelsesforslag af det nævnte omfang.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg havde fornemmelsen af, at hr. Bertel Haarder mente, det var uforskammet, at vi

tog stilling til forslaget, at vi havde en indstilling til det, og hr. Bertel Haarder snakke om en vis arrogance over for det. Det tror jeg nok hr. Bertel Haarder skulle være den sidste til at snakke om.

Men så må jeg spørge: er hr. Bertel Haarder ikke enig i, at det ikke er muligt i den vestlige verden i den givne situation at få balance, altså betalingsbalance? Nogle skal betale et underskud. Men så må jeg selvfølgelig også sige, at hvis vi er enige i det, vel, så må vi selvfølgelig se at skabe balance på vores indenlandske regnskab, og det er jo bare fortidens synder, som rammer os her, fordi vi måske ville fastholde en vis beskæftigelse og havde en vis tro på, at udlandet ville forcere en udvikling frem. Det må vi altså erkende at det vil de ikke, og derfor er vi forhåbentlig enige om, at det er den første betingelse, at vi skaber balance dér. Det andet er ikke muligt.

Og så sagde hr. Bertel Haarder: hvad har kristeligt folkeparti i grunden fremlagt? Så må jeg spørge: hvad har venstre i grunden fremlagt, når de havde indflydelse? Det er meget smukt, at man nu f.eks. på boligområdet siger, at nu skal der være en egenkapital på 15 pct. Jeg er næsten vidende om, at den boliglovgivning, vi har i øjeblikket, er et produkt af venstres tanker. Hvorfor fik man det så ikke gennemført dengang? Nu har vi da trods alt i det forlig, vi har lavet, fået indføjet, at det er en dårlig lovgivning finansielt. Derfor må vi finde andre finansieringsformer. Og så ved venstre da udmærket, at når venstre vil spare store beløb på u-landsbistanden, er det en hån imod visse partier her i tinget, som har den opfattelse, at det ikke er de svageste mennesker i verden, der skal betale for, at vi kan fortsætte med vores levestandard.

Endelig må jeg også sige, bare for at tage noget enkelt ud, som jeg gjorde før, at man vil have en receptafgift på 10 kr. Kunne hr. Bertel Haarder så ikke sørge for, at medlemmerne ude omkring i landet og de, som har indflydelse, traf beslutningen om en receptafgift måske på 3 kr., i stedet for at man klart modsætter sig den slags ting? Og kunne hr. Bertel Haarder ikke også sørge for, at når vi nu er enige om, at der skal være 3 spor på de små seminarier, at vi ikke næsten overfalder af venstres repræsentanter, fordi vi har

[Arne Bjerregaard]

gennemført det, som man vil gennemføre her?

Det, vi forlanger, hvis vi skal være med til den slags og lægge ryg til, er, at venstre så også i den givne situation vil sige: ja men det er vi da enige i. Vel, vi har ikke været med til at gennemføre det, men vi er enige i det, i stedet for det andet. Det er, som finansministeren sagde, ganske umuligt for nogen at lægge ryg til det, som venstre bl.a. foreslår, hvis man ikke vil være med i selve beslutningsprocessen.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne indledningsvis sige til hr. Bertel Haarder, at når jeg rettede kritik mod venstres forslag, beroede det først og fremmest på, at jeg slet ikke tror, at man kan strukturere det så hårdt og så stramt, som man har lagt op til fra venstres side. Men jeg forstod også på hr. Bertel Haarder, at hvis man med et sådant forslag kunne skabe debat om de offentlige udgifter – nu fik hr. Bertel Haarder vel ikke føjet indtægter til, men det forstår jeg han må være enig i – så var man nået et stykke hen ad vejen. Det er og bliver igennem en ændring af udgiftslovgivningen, man skal tilvejebringe de kontante resultater. Hvis det kun får budgetmæssig karakter, som vi her har været vidne til, får det næppe nogen realøkonomiske følger.

Hr. Bertel Haarder kom også med en enkelt bemærkning om evnen og viljen til at spare. Det vil jeg gerne svare på ved at sige, at akkurat som en finansminister i en regering vel ikke er den person, der er mest agtet og påskønnet, er den finanspolitiske ordfører i ethvert parti ikke den, der får de fleste klap, men i mange tilfælde de fleste skældud, når han eller hun forsøger på at gøre opmærksom på, at der skal være en vis sammenhæng.

Til hr. Askjær Jørgensen blot den bemærkning, at hvis man vil prøve at spare 70 mia kr. i én omgang, så må det være helt klart, at det kan intet samfund bære. Man kan ikke vende op og ned på tingene i et sådant omfang i en sådan hast. Derfor kan disse ændringsforslag fra fremskridtspartiet, der jo kommer på et meget sent tidspunkt, næppe heller tages særlig seriøst.

Jeg vil gerne understrege i denne debat, at jeg synes, det er rigtigt og fornuftigt at gen-

nemføre en række besparelser. Men på den givne foranledning føler jeg mig også nødt til at præcisere et andet synspunkt, nemlig at man ikke kan spare sig igennem krisen, for hvis man forsøger for enhver pris at spare sig igennem krisen, så kommer man ned på et usandsynlig lavt aktivitetsniveau. Det tror jeg ikke man kan være tjent med fra nogen side.

Til slut vil jeg komme med en principiel bemærkning. Det, der vel nok i langt højere grad er vort problem herhjemme, er, at vi indtil dato efter min opfattelse i alt for høj grad ensidigt har søgt at løse vores økonomiske problemer ud fra en finanspolitisk model, og at det den ene gang efter den anden er blevet bekræftet, at der er en række faktorer, skal vi sige betalingsbalancen på den ene side og underskuddet i statskassen og beskæftigelsen på den anden side, som faktisk ikke går særlig godt i spand. Det gør de heller ikke for øjeblikket. Det var ønskeligt, om man kunne få taget hul på denne problemstilling. Hvis man ikke selv gør det, kunne det jo være, at andre indirekte ville gøre det.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Hr. Flygaard har tidligere i eftermiddag insinueret, at vores forslag ikke var gennemtænkt. Nu bliver jeg altså nødt til, efterhånden som hr. Flygaard fortsætter, at spørge, om hr. Flygaard ikke godt vil gennemtænke, hvad han står og siger heroppe.

Han siger, at besparelsesforslag på 70 mia kr. er urealistiske og ikke kan lade sig gøre. Hvis nu hr. Flygaard ville tage vore ændringsforslag til finanslovsforlaget fra sidste år og fra forrige år og fra året før igen, så ville han kunne se den samme linje hele vejen igennem, hvis hr. Flygaard bare ville bruge en lille smule tid på at sætte sig ind i, hvad det drejer sig om. F.eks. skærer vi naturligvis de 10 eller 12 eller 15 mia kr. til pris- og lønreserver væk, men det betyder jo ikke, at det skal mangle på den ene side. Det indebærer selvfølgelig, at vi fastfryser det, at vi stopper inflationen, og så har vi naturligvis et mindre forbrug. Men det er ikke ensbetydende med, at vi har skåret forbruget væk. Det er således, at når man kompenserer med skattelettelser og en masse andre ting, så er det mennesker, der får lov til at forbruge det,

[Askjær Jørgensen]

som det offentlige ikke får lov til at forbruge. Forbruget er altså stadig væk i samfundet.

Hvis hr. Flygaard vil have den godhed at gennemtænke de økonomiske sammenhænge i stedet for at stå heroppe og insinuere, at vi andre ikke har gennemtænkt vores forslag, så kunne debatten måske komme op på et højere niveau.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne sige til hr. Askjær Jørgensen, at det somme tider kan være meget svært seriøst at gå fremskridtspartiets forslag igennem, al den stund de altid dukker op på så sent et tidspunkt, at hverken finansministeren eller andre har lejlighed til at foretage en gennemgang, således at vi kan få en kommentar i finansudvalget. Men så kan man selvfølgelig kigge på dem, der var sidste år – der er ikke så forfærdelig stor forskel fra år til år.

Det, jeg har gjort en bemærkning om, er, at uanset at man i givet fald vil flytte fra den ene sektor til den anden, så skal hr. Askjær Jørgensen ikke komme her og fortælle, at man kan flytte 70 mia kr. fra det ene år til det andet fra den ene sektor til den anden. Det er og bliver pip. Man knækker et hvilket som helst samfund, hvis man laver noget sådant.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg skal gøre ordførerne opmærksom på, at vi ikke er startet på den egentlige finanslovdebat endnu. Det er forslaget af hr. Askjær Jørgensen, der må omtales, det hedder B 40.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil stille hr. Flygaard et helt konkret spørgsmål. Hvis man forestiller sig, at hr. Flygaard får 130.000 kr. om året i løn og man så undlader at lade den stige til 140.000 kr. og samtidig lader være med at lade hr. Flygaards skat stige, altså man undlader stigning både på skatten og bruttoindkomsten, er det så en ændret situation for hr. Flygaard?

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Nu kan tallenes størrelse sådan set være ligegyldige. Jeg skal da gerne sige til hr. Askjær Jørgensen, at det var beløb af en væsentlig mindre relativ størrelsesorden end dem, der havde relation til fremskridtspartiets ændringsforslag. Så nærmer vi os måske realiteten.

Bertel Haarder (V):

Hr. Flygaard har ret i, at man ikke kan spare sig ud af krisen. Det er der heller ingen der vil. Venstres forslag hænger sammen med vores erhvervsdynamiske skatteforslag. Dem vil finansministeren måske betragte som en provokation, men de svarer ganske til, hvad de økonomiske vismænd og al anden økonomisk sagkundskab siger bør gøres i den nuværende situation. Det er det fantastiske ved det, at det, der er virkelig realistisk, betragter regeringen som en provokation. Det er den politiske situation i Danmark i dag, og derfor står det så dårligt til.

Dermed har jeg delvis svaret hr. Bilgrav-Nielsen, som sagde, at der kun er 3½ side bemærkninger om ministerierne. Nej, for på disse 3½ side er der henvisninger til to andre omfattende forslag, dels det om de kommunale besparelser, hvor f.eks. hele sundhedssektoren er nævnt, dels det forslag om initiativ og virkelyst, hvor en stor del af socialektoren er nævnt. Alt i alt kan jeg oplyse, at det drejer sig om, hvis vi omskriver det til A 4-sider med normal linjeafstand, et sted mellem 20 og 25 sider.

Hr. Arne Bjerregaard spørger, hvorfor vi ikke gjorde noget, da vi havde regeringsmagten. Det vil jeg da meget gerne drøfte med hr. Arne Bjerregaard. Det, vi dengang gjorde, var, at vi sagde, at hvis ikke der nu tages mere alvorligt fat, så vil vi ikke være med mere. Og hvad var grunden til, at det lykkedes regeringen at køre videre uden at tage mere alvorligt fat? Det var, at der var nogle andre, som var billigere til salg. Hvis hr. Arne Bjerregaard havde sat regeringen stolen for døren sidste jul og havde gjort det igen i maj, så havde vi haft en meget bedre situation. Tro mig, om ikke adskillige socialdemokrater i virkeligheden slet ikke har noget imod at blive tvunget. Så længe man går med til deres første oplæg, hvordan skal de så begrunde over for deres egne, at de skal gå videre

[Bertel Haarder]

endnu? Så må vi vente, til ulykkerne tårner sig endnu mere op, og så må de gå tilbage og sige: nu må der ske noget mere. Det er jo psykologien i disse dage, og den ville jeg ønske at hr. Arne Bjerregaard ville tænke grundigt over.

Venstre har ikke angrebet nogen som helst for besparelserne på seminarierne. Vi har kun sagt én ting, som ikke har et klap med udgifterne at gøre, nemlig at vi ikke kan forstå, hvorfor også de store seminarier skal ned på 12 hold. Hvad er det for et lighedstyranteri, når det ikke vil koste noget at lade dem tilbyde 16? Det er vores eneste lille sidebemærkning til spørgsmålet om seminarier. Vi har ikke engang sagt, at der ikke må nedlægges ét eneste seminarium. Selv det har vi undladt at sige, skønt det havde været et billigt point at score.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg har også studeret psykologi, og jeg ved udmærket, at psykologi kan anvendes forskelligt, hvad enten man er i opposition eller ej.

Jeg må bare sige til det postulat, hr. Bertel Haarder fremkommer med, nemlig at fordi vi går med, så er det anderledes, end hvis venstre er med, at det er muligt, venstre har en større kompetence, en større ekspertise, en større talmæssig magt, men venstre havde 13 måneder til at prøve det i. Vi har kun haft tiden fra maj måned. Jeg må lige gøre hr. Bertel Haarder opmærksom på, at vi havde hverken lod eller del i det, regeringen gjorde i december. Vi stemte for, at lønmodtagerne skulle miste nogle dyrtidsportioner, og vi stemte for prisstoploven, ikke andet. Det var vi gået til valg på, og så stemmer vi selvfølgelig for det, vi er jo et seriøst parti. Men ellers har vi kun haft tiden fra maj, hvor vi har indgået forliget, som har en betydelig større effekt end det, venstre på 13 måneder fik gennemført med socialdemokratiet.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg takker formanden for opfordringen til ikke at lave en finanspolitisk debat, og jeg skal også afholde mig fra det denne gang, selv om opfordringerne har været talrige.

Jeg skal gøre en enkelt bemærkning til hr. Askjær Jørgensen, som talte om, at vi havde

tænkt på mange tal. Det er rigtigt, det har vi gjort. Vi har udformet det i konkrete forslag om begrænsninger i de offentlige udgifter såvel i kommunal regie som i statslig regie. Vi har fremlagt det som ændringsforslag til finanslovsforslaget. Det skal vi diskutere i næste uge. Lad os så se, om der også er tilslutning, når vi er ovre i realiteternes verden, fra de partier, der tænker på større tal, end vi gør.

Jeg skal sige til fru Ingerlise Koefoed – jeg håber ikke, det skuffer hende – at da jeg gjorde min bemærkning for om appellen til de partier, der følte ansvar, havde jeg altså ikke tænkt på SF som et af de partier, der var uden for rækken. Når jeg slet ikke havde fru Ingerlise Koefoed og SF i tankerne, så hænger det sammen med, at vi på en række felter, lad mig bare nævne forsvar og EF, har en væsentlig forskellig opfattelse af tingene, som gør, at der ikke er realitet i, at vi i den store sammenhæng kan lave tingene sammen.

Nej, det, jeg havde i tankerne, var selvfølgelig fremskridtspartiet, og jeg behøver ikke bruge megen argumentation på, hvorfor jeg skilte dem ud forlods, og hvorfor de ikke var inde, da vi i foråret forsøgte at få et bredt samarbejde omkring den økonomiske politik. Jeg kan bare henvise til det forslag, vi har til behandling lidt senere i dag. Det illustrerer med al tydelighed, at der ikke er nogen grund til at beskæftige sig med fremskridtspartiet som et parti, vi kan arbejde sammen med.

Jeg vil nævne én ting mere, og det er det synspunkt, som også hr. Askjær Jørgensen har givet udtryk for her i dag, nemlig argumentationen om, at vi kan løse de alvorlige økonomiske problemer, vi er inde i, uden at det gør ondt nogen steder. Vi har hørt det igen i dag. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at vi ikke kan løse Danmarks økonomiske problemer, uden at det gør ondt. Det gør meget ondt. Det oplever vi med de ting, vi gennemfører med virkning fra 1981. Der er ikke nogen anden vej, end at vi i den tid, det tager at bygge en stærkere produktionssektor, må bremse sådan op i den offentlige udgiftsvækst, at det gør ondt.

Men det er ikke sådan, at det offentlige er noget, der er borgerne uvedkommende. Man kan ligesom få fornemmelsen af af Hr. Askjær Jørgensens argumentation, at det of-

[Finansministeren]

fentlige bare er sådan noget upersonligt noget, der bliver berørt, når vi skærer i de offentlige udgifter. Nej, det er borgerne, det gør ondt på, det har vi set eksempler på og hørt om i den seneste tid. Vi er parate til at gennemføre det nødvendige, men vi kan ikke gøre det med udgangspunkt i de argumenter, fremskridtspartiet fremfører.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om tilrettelæggelse af finanslovgivningen.

[Af Askjær Jørgensen (FP) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 40. Fremsat 13/11 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Med de synspunkter, jeg har givet udtryk for under den forrige sags behandling såvel i tilknytning til fremskridtspartiets eget forslag her som til den tanke, der ligger omkring proceduren for vedtagelse af finanslovsforslag, er det overflødig at knytte andre bemærkninger til fremskridtspartiets forslag, end at regeringen anser det som uegnet for tilrettelæggelsen af finanslovsbeslutninger.

Camre (S):

For at undgå at blive involveret i en debat med hr. Askjær Jørgensen af den art og på det niveau, som hr. Askjær Jørgensen anslog

såvel over for finansministeren som over for mig under det foregående punkt på dagsordenen, skal jeg undlade at komme med nærmere betragtninger vedrørende fremskridtspartiets forslag, men alene henvise til, hvad jeg sagde om samme forslag, da det sidst var fremsat, i foråret.

Gammelgaard (KF):

Den konservative folketingsgruppe er positivt indstillet over for selve forslaget til folketingsbeslutning om tilrettelæggelse af finanslovgivningen. Derimod er vi mere skeptiske over for andre dele af det, der her skriftligt er forelagt os af fremskridtspartiet.

I forlængelse af det, jeg sagde tidligere på dagen, vil jeg sige, at man også må have amterne og kommunerne ind i en styringsreform. Det er ikke kun nødvendigt med staten, som det nævnes specifikt i fremskridtspartiets forslag. Derfor foreslår det konservative folkeparti, at det ved opstillingen af 3-årige nationalbudgetter tilkendes gives, hvilke samfundsøkonomiske muligheder der er også for de samlede kommunale udgifter. De kommunale investeringsudgifter skal koordineres med statens gennem fælles investeringsrammer, og de kommunale driftsudgifter skal naturligvis fastlægges af de enkelte kommuner. Det kommunale selvstyre skal bevares, men det skal ske inden for de rammer, der fastlægges i de 3-årige nationalbudgetter.

Kort sagt, fra konservativ side skitserer vi vor udgiftsreform for 1980'erne således: for det første en effektiv budgetstyring og kontrol. For det andet en klarere opgavefordeling mellem stat, amter og kommuner. For det tredje en udvikling af ledelsesfunktionen i den offentlige sektor. For det fjerde betaling for en række offentlige serviceydelser for derigennem at bremse forbruget. For det femte en overflytning af opgaver fra offentlig til privat regie. For det sjette en omlægning af indkomstoverførsler og sociale ydelser som helhed, så man tilskynder den enkelte til i videst muligt omfang at klare sig selv.

Ingerlise Koefoed (SF):

Som jeg har sagt tidligere her i dag, har vi ikke noget imod at være med til en planlægning af samfundets økonomi, men de betingelser, på hvilke vi vil planlægge, ligger na-